

UDSKRIFT

af

Arbejdsrettens dom af 7.februar 2007

i sag nr. A2007.109:

Landsorganisationen i Danmark

for

Dansk El-Forbund

(ved advokat Ane Kristine Lorentzen)

mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

TEKNIQ Installatørernes Organisation på egne vegne og

for

Steen Jørgensen El-installation A/S

Østre Strandvej 6

9900 Skagen

og mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

Dansk Erhverv på egne vegne og

for

Baltic Workforce ApS

Kattesundet 12a

1458 København K

(ved advokat Tine B. Skyum)

Dommere: Peter Andersen, Børge Dahl (retsformand), Børge Elgaard, Poul Flemming Hansen, Knud Erik Linius, Jens Pors og Benny Rosberg.

Denne sag drejer sig om, hvorvidt en virksomheds beslutning om at stoppe brugen af to polske vi-

karer, som virksomheden havde indlejet gennem et vikarbureau, havde karakter af lockout eller overenskomststridig bortvisning eller alternativt en organisationsfjendtlig handling. Sagen drejer sig endvidere om, hvorvidt vikarbureauets opsigelse af medarbejderne havde karakter af lockout eller overenskomststridig bortvisning eller alternativt en organisationsfjendtlig handling.

Påstande

Klager, Landsorganisationen i Danmark for Dansk El-Forbund, har nedlagt påstand om, at de indklagede virksomheder, Steen Jørgensen El-installation A/S og Baltic Workforce ApS, hver især skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til Dansk El-Forbund.

Klager har endvidere nedlagt påstand om, at de indklagede organisationer, TEKNIQ Installatørernes Organisation (i det følgende TEKNIQ) og Dansk Erhverv, hver især skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til Dansk El-Forbund.

Klager har endelig nedlagt påstand om, at indklagede Dansk Erhverv skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til Dansk El-Forbund.

De indklagede har påstået frifindelse.

Sagens nærmere omstændigheder

Indklagede, Baltic Workforce, der er et vikarbureau, som formidler arbejdstagere fra de baltiske lande til danske virksomheder, indgik ved ansættelseskontrakter af henholdsvis 14. og 22. august 2006 aftale med to polske elektrikere, Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak, om ansættelse af disse som vikarer hos vikarbureauet.

I ansættelseskontrakterne hedder det bl.a.:

”1. The employee will be connected to Baltic Workforce ApS, with the purpose of being temporarily employed, and put at the of Baltic Workforce’s clients.

2. The employee will only be seen as employed in periods where specific job assignments at Baltic Workforce’s client go on. The rules in this agreement apply only for every single temporary job, which the employee takes on.

...

7. The salary will be set in accordance with each temporary job. The salary is paid on the 1st and the 15th of each month on the basis of the approved timesheets from the company, where the job has been executed.

8. The agreement is regulated according to the following collective agreement: (i.e. overenskomst for vikarer indgået mellem Dansk Handel & Service og Specialarbejderforbundet i Danmark)...

9. In each job assignment the employee has a 2 week probation period.

...

11. The contract can be terminated by both parties from day to day, as long as the employee has worked less than 1924 hours in a period of 15 Months. If the employee has worked more than 1924 hours in a period of 15 Months the notice term is 14 days for the employer and 7 days for the employee.

...

14. The workplace is at Baltic Workforce’s customer. Starting time, duration, salary and working hours are agreed separately in accordance with each temporary job assignment. There will be given working notification for each temporary job.

15. In cases where Baltic Workforce’s customer executes the notice period for an employee or cancels an order, the employee is obliged to take on another job assignment in order to limit the loss of Baltic Workforce in the best possible way.

...”

Af enslydende aftaler med titlen “Temporary Job assignment”-aftaler indgået mellem vikarbureauet ved Elzbieta Rudzinska og Slawomir Stasiak henholdsvis Slawomir Nowak den 14. august 2006 fremgår følgende:

- ”1. Customer: ... El-Installation ApS
2. Work Location: ... Copenhagen
3. Assignment Starting date: ... 11.09.2006
4. Assignment duration: ... Min. 1 month
5. Working time: 37h/week ...
6. Wages: ...?
- ...”

Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak indledte i overensstemmelse hermed den 11. september 2006 arbejde hos Steen Jørgensen El-installation, der som medlem af TEKNIQ er omfattet af Elektrikeroverenskomsten indgået mellem Dansk El-Forbund og TEKNIQ. De to polske vikarer var beskæftiget med elarbejde på et projekt i Idrættens Hus i Brøndby. Under beskæftigelsen hos Steen Jørgensen El-Installation boede de i en lejlighed i Høje Tåstrup, som virksomheden havde lejet til sine elektrikere. Deres arbejde hos Steen Jørgensen El-installation blev bragt til ophør den 19. januar 2007.

I mellemtiden havde de to polske vikarer på et tidspunkt i slutningen af november måned 2006 indmeldt sig i Dansk El-Forbund. Da forbundet mente, at de to medlemmer ikke modtog overenskomstmæssig løn og overtidsbetaling i henhold til Elektrikeroverenskomsten i forbindelse med indleje hos Steen Jørgensen El-installation, indledte forbundet fagretlig sag herom med fællesmødebergøring af 14. december 2006. De to vikarer tog efter aftale med Baltic Workforce og Steen Jørgensen El-installation på juleferie til Polen i perioden 15. december 2006 – 14. januar 2007. Under deres ophold i Polen blev der indgået nye ”Temporary Job assignment”-aftaler mellem Baltic Workforce ApS ved Elzbieta Rudzinska og Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak. Det hedder i disse aftaler, som fremtræder som udarbejdet af Baltic Workforce ApS den 12. januar 2007, bl.a.:

- ”1. Customer: ... El-Installation ApS
2. Work Location: ... Copenhagen
3. Assignment starting date: ... 01.01.2007
4. Assignment duration: ... 30.06.2007

...”

Klagen over deres aflønning blev behandlet på et fællesmøde den 19. januar 2007, hvor enighed ikke kunne opnås. Arbejdsgiversiden erkendte imidlertid, at overenskomsten var brudt for så vidt angår lønnens størrelse, og pålagde virksomheden inden 14 dage at efterbetale skyldige beløb op til overenskomstens minimumssats for Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak. Arbejdsgiversiden fandt det derimod på det foreliggende grundlag ikke dokumenteret, at Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak havde udført overarbejde. Herefter fastholdt arbejdstagersiden klagen i sin helhed og tog forbehold for at videreføre sagen i Arbejdsretten. Der verserer i Arbejdsretten sideløbende med denne sag en sag om efterbetalingskrav samt bod for manglende overenskomstmæssig aflønning af de to polske vikarer.

Senere den 19. januar 2007 inden arbejdstids ophør henvendte Steen Jørgensen, direktør for Steen Jørgensen El-installation A/S, samt Elzbieta Rudzinska sig på arbejdspladsen til Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak og informerede dem om, at kontrakten mellem Baltic Workforce og de to polske vikarer skulle ophøre samme dag. De fik ved samme lejlighed udleveret to skrivelser på polsk underskrevet af Elzbieta Rudzinska på vegne Baltic Workforce med følgende enslydende indhold:

”Opsigelse af arbejdskontrakt

Dags dato skal vi oplyse, at arbejdskontrakten med Slawomir Stasiak, som arbejder i firma El-installation ApS, er opsagt.

Beslutningen er begrundet i den økonomiske situation i ovennævnte firma.”

Den 20. januar 2007 rejste Slawomir Stasiak og Slawomir Nowak tilbage til Polen. Herefter tog de kontakt med Dansk El-Forbund, som ved fællesmødebegæring af 2. februar 2007 begærede hastefællesmøde over klage rejst mod Steen Jørgensen El-installation A/S, medlem af TEKNIQ.

I protokollatet fra fællesmøde afholdt den 5. februar 2007 hedder det bl.a.:

”Fra arbejdstagerside fastholdt man klagen idet man var af den opfattelse, at ”... virksomheden har begået organisationsfjendtlig handling samt en overenskomststridig arbejdsstandsning”. Man pegede på, at de to forbundsmedlemmer har oplyst, at elinstallatør Steen Jørgensen samme dag, som det tidligere fællesmøde havde fundet sted (19. januar 2007) ”...har bortvist” forbundsmedlemmerne og givet dem ”...1 dag til at forlade deres indkvartering”. Efter arbejdstagersidens opfattelse har den indklagede virksomhed derved handlet organisationsfjendtligt og har samtidig iværksat en overenskomststridig lock-out.

Fra arbejdsgiverside kunne man ikke på det foreliggende grundlag anerkende noget hovedaftalestridigt forhold. Man påpegede indledningsvis, at den refererede periode skulle have fundet sted den 19. januar 2006, men at hastefællesmødebegæring først fremkom fredag den 2. februar med krav om fællesmøde mandag den 5. februar. Det havde ikke været muligt for virksomheden at deltage i mødet med så kort varsel, og man noterede sig, at heller ikke de to forbundsmedlemmer havde givet møde. Fra arbejdsgiverside påpegede man dernæst, at hverken installatør Steen Jørgensen personlig eller det indklagede selskab er eller har været arbejdsgiver i forhold til de to forbundsmedlemmer. De to forbundsmedlemmer har fungeret som vikarer, og var af selskabet indlejet som vikarer fra vikarbureauet Baltic Workforce, der var arbejdsgiver. Ifølge Steen Jørgensen havde Baltic Workforce allerede før den 19. januar informeret ham om, at de to forbundsmedlemmer ikke kunne fortsætte på pladsen. Forbundets klage synes derfor rejst med urette overfor Steen Jørgensen El-installation ApS. Samtidig understregede man, at der ikke under fællesmødet var fremkommet oplysninger, der i øvrigt tydede på, at det indklagede selskab har handlet organisationsfjendtligt, har iværksat en overenskomststridig lock-out eller har handlet i strid med arbejdsretlig praksis vedrørende vikarer.

Arbejdstagersiden bemærkede, at ovenstående er i direkte modstrid med ”vikaravgørelsen” og den efterfølgende dom afsagt af Arbejdsretten den 11. januar 2005, hvorfor man tog forbehold for at videreføre sagen ved Arbejdsretten, herunder med påstand om organisationsansvar.”

På baggrund af en klage over Baltic Workforce ApS, medlem af Dansk Erhverv, for medvirken til organisationsfjendtlig handling og lock-out af forbundets medlemmer den 19. januar 2007, som var rejst af Landsorganisationen i Danmark på vegne Dansk El-Forbund, blev der endvidere den 16. februar 2007 afholdt fællesmøde mellem disse parter. Under mødet, hvor arbejdstagersiden fastholdt klagen i sin helhed, afviste arbejdsgiversiden på det foreliggende grundlag at anerkende, at virksomheden har foretaget hovedaftalestridige handlinger. Arbejdstagersiden tog forbehold for at gøre et organisationsansvar gældende over for Dansk Erhverv, hvilket arbejdsgiversiden på det kraftigste afviste, at der var grundlag for.

Forklaringer

Slawomir Nowak har forklaret, at han er uddannet og har arbejdet som elektriker i Polen i ti år. Kontakten til Baltic Workforce blev etableret på en jobmesse i Katowice i Polen, hvor han og Slawomir Stasiak mødte en person ved navn Tomas Makowski, som tilbød dem arbejde for Baltic Workforce. De kom til Danmark den 22. august 2006, idet de via Baltic Workforce havde fået kloakarbejde hos et andet firma end Steen Jørgensen El-installation for en periode på 3 uger. Samtidig havde de underskrevet en aftale om at arbejde hos Steen Jørgensen El-installation. Aftalerne var underskrevet og sendt af dem fra Polen. Allerede den 22. august 2006 flyttede de ind i en lejlighed, som Steen Jørgensen havde stillet til rådighed. De delte lejligheden med tre danske elektrikere ansat hos Steen Jørgensen El-installation. De skulle betale leje med otte timers arbejde om ugen for at bo i lejligheden. Deres timesedler blev fratrasket otte timer om ugen, inden sedlerne blev underskrevet af Steen Jørgensen El-Installation. De forstod, at denne fremgangsmåde var aftalt mellem Elzbieta Rudzinska og Steen Jørgensen El-Installation. Den ansættelsesperiode på minimum 1 måned, som er nævnt i "Temporary Job assignment", var en form for prøvetid. De havde ikke i første omgang fået at vide, hvor lang tid de kunne forvente at arbejde hos Steen Jørgensen El-installation. De fik kun at vide, at de skulle arbejde som elektrikere, og at der var fast arbejde, hvis de klarede prøvetiden. De arbejdede i hele perioden på et hotel i Brøndby. De har ikke hørt, at der skulle være utilfredshed med deres arbejde. Henrik Grenwald kom af og til på arbejdspladsen, mens Steen Jørgensen kom til stede to gange i løbet af den periode, de arbejdede. Deres arbejde bestod i begyndelsen af at fræse kabler og lignende. Deres timesedler blev underskrevet af en ansat hos Steen Jørgensen El-Installation, som hed Albin Jakobsen, hvorefter sedlerne blev fremsendt til Baltic Workforce. Det var også Albin Jakobsen, som instruerede dem i arbejdet. De meldte sig ind i fagforeningen på et tidspunkt i slutningen af november 2007.

Den 15. december 2006 tog de begge på juleferie i Polen. Det skete efter aftale med Henrik Grenwald. Aftalen gik ud på, at de kunne være i Polen en måned og så vende tilbage til arbejdet i Danmark. Senere aftalte de med Elzbieta Rudzinska, hvornår de skulle komme tilbage til Danmark. De fik at vide, at de skulle tilbage for at lave kabelveje og lignende. De fik også at vide, at arbejdet på pladsen ville vare frem til ultimo marts 2007, hvorefter de skulle arbejde på en anden plads. Det var Albin, som fortalte dem det. På et tidspunkt inden juleferien havde de fået at vide, at de efter jul ville få en ny kontrakt med en ny timesats.

Den 15. januar 2007 havde de ikke hørt, at der skulle være problemer af nogen art. Problemerne opstod først den 19. januar 2007. De fornyede aftaler "Temporary job assignments", der skulle træde i kraft den 1. januar 2007, havde de udskrevet i Polen den 12. januar 2007 og medbragt til Danmark, hvor de blev afleveret til Elzbieta Rudzinska i forbindelse med et møde på hendes kontor den 18. januar 2007. På mødet fik de at vide, at de som minimum havde arbejde frem til den 30. juni 2007. Desuden kunne de forvente at få en ny opgave på en anden byggeplads efterfølgende. Elzbie-

ta Rudzinska vidste dog ikke, hvor det ville være. De vidste ikke, at der blev holdt fællesmøde den 19. januar 2007.

Den 19. januar 2007 blev de omkring kl. 16 kontaktet på byggepladsen af Albin Jakobsen, Steen Jørgensen og Elzbieta Rudzinska. De fik besked om, at der ikke længere var noget job til dem. Grunden var, at de havde indmeldt sig i forbundet. Forbundet krævede en højere timeløn for dem, hvilket Steen Jørgensen ikke havde råd til. Steen Jørgensen viftede med de papirer, han havde fået fra forbundet, og forekom meget oprevet. Elzbieta Rudzinska oversatte, hvad han sagde. Han beordrede dem til at aflevere deres værktøj og forlade arbejdsstedet straks. Elzbieta Rudzinska gav dem også et opsigelsesbrev underskrevet af hende selv. Bortvisningen skete før normal arbejdstids op-hør, som er kl. 17. De fik også besked på omgående at flytte ud af lejligheden. De tryglede om at få lov til at blive boende til dagen efter. Ingen af de danske medarbejdere blev afskediget. Arbejdet var bestemt ikke færdig den 19. januar 2007. De rejste hjem dagen efter den 20. januar 2007. Siden ringede de til Elzbieta Rudzinska for at høre, hvordan det forholdt sig med løn for den sidste arbejdsuge, de havde haft. Elzbieta Rudzinska bad dem om at underskrive en aftale, der kun omfattede en uges arbejde. Hun sagde, at det var en betingelse for, at de ville få udbetalt løn for den sidste uge. De afslog at underskrive, hvorefter de fik at vide, at de ikke ville kunne få arbejde i Danmark igen.

Slawomir Stasiak har forklaret, at han i det hele kan tilslutte sig den forklaring, som Slawomir Nowak har afgivet, herunder med hensyn til hvad der skete den 19. januar 2007.

Elzbieta Rudzinska har forklaret, at hun blev ansat i Baltic Workforce i juli 2006. Vikarbureauet blev registreret i april 2006, og det påbegyndte dets virksomhed i juni samme år. I starten var hun koordinator. Nu er hun administrativ leder i bureauet. Firmaet var medlem af Dansk Handel & Service, nu Dansk Erhverv. Dengang var der 25 vikarer tilknyttet virksomheden. Nu er der 100.

Slawomir Nowak og Slawomir Stasiak ønskede at komme til Danmark så hurtigt som muligt. Der var derfor, at de først arbejdede tre uger hos en kloakvirksomhed. Det var hele tiden meningen, at de skulle arbejde hos Steen Jørgensen El-installation. Også i de tre første uger, hvor de arbejdede hos kloakvirksomheden, boede de i den lejlighed, som Steen Jørgensen stillede til rådighed for dem. Det var standard, at de ifølge aftalen "Temporary Job assignment" blev ansat "minimum 1 måned", fordi Baltic Work Force aldrig vidste, hvor lang tid der ville være arbejde til vikarerne. Det var hendes chef, Tomas Makowski, som varetog kontakten med Steen Jørgensen.

Det var hele tiden usikkert, om og i givet fald hvornår Nowak og Stasiak skulle vende tilbage efter juleferien. Hun afventede besked fra Tomas om, hvornår de skulle komme tilbage. Steen Jørgensen bad om, at de vendte tilbage anden uge af januar 2007. Det kunne de imidlertid ikke, da de ikke

kunne skaffe flybilletter. Det var først i løbet af den anden uge af januar, det blev afklaret, at de med sikkerhed skulle komme tilbage til Danmark, samt hvornår det skulle ske.

Hun husker ikke præcist, hvornår de nye aftaler "Temporary Job Assignments" for Nowak og Stasiak blev underskrevet. Det var formentlig efter den 12. januar 2007, men i hvert fald inden de påbegyndte arbejdet igen. Det var udelukkende af skattemæssige grunde, at det af aftalerne fremgår, at de var ansat til den 30. juni 2007, og det har hun forklaret dem.. Skattekortet følger ansættelsesperiodens længde, og det vil give administrative vanskeligheder at skulle have et nyt skattekort hver måned. Baltic Workforce havde ikke stillet de to vikarer noget i udsigt om, hvor længe de kunne forvente at have arbejde.

Steen Jørgensen kom forbi til et møde den 19. januar 2007. På daværende tidspunkt kendte hun ikke til, at der samme dag havde været afholdt fællesmøde, og hun vidste ikke engang, at der var rejst en sag fra lønmodtagerside om overenskomstmæssig aflønning. På mødet sagde han, at det var for dyrt for ham at have de polske medarbejdere, og at han ikke havde råd til at have de polske elektrikere. Han kunne klare opgaverne i Brøndby uden dem. Han nævnte ikke noget om sagen om overenskomstmæssig aflønning. Måske kunne Nowak og Stasiak få en opgave for ham i Vejle, men det var ikke sikkert. Mødet varede en halv til en hel time. Hun skrev opsigelserne til Nowak og Stasiak efter mødet. Hun har ikke tænkt nærmere over, hvordan hun formulerede opsigelserne, det var en standardformulering, de brugte. Det er ikke billigt for en virksomhed at benytte et vikarbureau, og firmaet kunne måske finde en billigere løsning. Opsigelserne vedrørte aftalen om medarbejdernes tilknytning til Steen Jørgensen El-installation. Samarbejdsaftalen mellem Baltic Work Force og medarbejderne, der var gældende i ét år, blev ikke opsagt. Begrundelsen for, at aftalerne gælder i et år, er, at det giver udlændingene mulighed for at få et skattefradrag. Tomas bad hende om at køre med Steen Jørgensen ud til de to polske medarbejdere for at give dem opsigelserne. Medarbejderne kunne efter kontrakten opsiges med dags varsel.

Hun overgav personligt opsigelsen til Nowak og Stasiak og beklagede samtidig opsigelserne over for dem. Steen Jørgensen overværede dette. Vikarerne var meget kede af opsigelserne og bad hende om at forsøge at overtale Steen til, at de kunne fortsætte. De var overraskede og skuffede. Hun var også selv skuffet over at måtte opsiges dem. Baltic Workforce havde ikke noget ønske om, at vikarerne skulle ophøre med at arbejde den 19. januar 2007. Hun har ikke noget kendskab til, at Baltic Workforce inden den 19. januar 2007 skulle have tilkendegivet over for Steen Jørgensen, at de to vikarer ikke kunne fortsætte hos ham. Hun nævnte for dem, at hun og Tomas ville forsøge at finde et andet job til dem. Hun kan ikke lige huske, hvad Steen Jørgensen sagde. Det er muligt, at der har været talt om, hvorvidt og hvordan vikarerne kunne rejse hjem.

Hun har efterfølgende haft telefonisk kontakt med Stasiak. Baltic Workforce fik ikke siden arbejde til dem, da det var svært at skaffe arbejde i januar, som er en dårlig periode. Steen Jørgensen havde nævnt, at der muligvis kunne komme arbejde til de to vikarer i Vejle til april, men i februar måned

2007 mistede hun kontakten med dem. Det er korrekt, at hun bad dem om at underskrive en ny aftale om, at de havde haft en uges arbejde. Det var af skattemæssige årsager, idet de derved kunne undgå at blive trukket med 60 % i løn. Hun havde ikke fået skattekort fra dem på dette tidspunkt. Hun fik kun skattekort fra Stasiak, hvilket hun først modtog i marts måned. Baltic Workforce beskæftiger ikke polske vikarer i dag.

Henrik Grenwald har forklaret, at han siden 1. november 2006 har været ansat som elinstallatør hos Steen Jørgensen. Han er projektleder på Sjælland og havde ansvaret for ombygningen af Dansk Idræts Forbunds hotel m.v. i Brøndby. Projektet startede primo 2006, og afleveringen var sat til den 13. marts 2007. På det tidspunkt var projektet næsten blevet færdigt. Arbejdet overskred afleveringsdagen med en måned, som gik med opfølgende reklamationer. Antallet af medarbejdere på projektet svingede fra fire til ti til femten mand. De to polske vikarer var beskæftiget på byggepladsen, da han startede der. De stod for mere simple opgaver såsom boring i beton, føringsveje og lignende – til mere krævende opgaver kan de ikke anvende polske elektrikere.. Han og Steen Jørgensen drøftede bemanningssituationen omkring den 1. december 2006. På daværende tidspunkt mente han, at de allerede inden jul kunne sige farvel til de to polske vikarer. Siden ændrede han opfattelse og gav over for Steen udtryk for, at de formentlig kunne få brug for dem også 2 uger efter jul. Han accepterede, at de tog på juleferie den 15. december 2006. Han gik ud fra, at de ville komme tilbage lige efter jul. På det tidspunkt vidste han ikke præcist, hvor længe de ville have brug for de to polske vikarer efter jul. Det var dog klart, at der snart derefter alene ville være brug for specialister. Virksomheden havde fem projekter på Sjælland på det tidspunkt. Han ønskede ikke at afskrive sig muligheden for at benytte de to vikarer et eller andet sted. Vidnet havde ikke kontakt med Baltic Workforce. Det kan godt tænkes, at virksomheden kort efter hos Adeko indlejede andre polske vikarer til at arbejde på pladsen i Brøndby.

Steen Jørgensen har forklaret, at han siden 1988 har været indehaver af Steen Jørgensen El-installation. Virksomheden har 35 medarbejdere fordelt på elektrikere og elinstallatører. Virksomheden fik kontrakt på projektet i Idrættens Hus i april måned 2006. De skulle lave 45 værelser m.v. med frist for aflevering i marts 2007. Arbejdet fandt sted fra august 2006 og frem til færdiggørelsen. På pladsen havde virksomheden op til 10-15 ansatte, hvilket inkluderede indlejet arbejdskraft. Han kan ikke huske, om de i slutningen af perioden havde vikarer andetsteds fra.

I maj 2006 kontaktede Tomas Makowski ham ud af den blå luft og tilbød ham elektrikervikarer. Tomas er ikke selv elektriker. I første omgang aftalte de, at de skulle tales ved, da han på det tidspunkt ikke havde brug for elektrikervikarer. Senere ringede Tomas igen, og de blev enige om, at de to polske vikarer skulle tilknyttes til firmaet. De skulle stå for det grove arbejde. Det var fra starten planen, at de skulle stoppe omkring jul. Virksomheden var alene forpligtet fra dag til dag over for Baltic Workforce.

Albin havde ikke ledelsesbeføjelser over for de to vikarer, men kunne naturligvis sætte sit sjak til at udføre en konkret opgave. Det var Henrik, der stod for at instruere dem. Han havde en statussamtale med Henrik omkring 1. december 2006, hvor de bl.a. vurderede behovet for vikarerne fremover. Han var selv indstillet på, at de skulle slutte til jul, men Henrik ville gerne beholde dem yderligere 1-2 uger efter jul. Han talte herefter med Tomas Makowski og tilkendegav, at han mente, at vikarerne skulle stoppe omkring jul. Efter at Tomas havde bedt ham genoverveje det, lod han sig overtale til at beholde dem yderligere 1-2 uger efter jul. I forbindelse med at virksomheden havde indhentet det forsømte på projektet, meddelte han på et møde den 19. januar 2007 Baltic Workforce, at vikarerne i overensstemmelse med aftalen sluttede hos ham en uge efter jul.

Han blev bekendt med fællesmødebegæringen umiddelbart efter den 14. december 2006. Det fik ham til at meddele Tomas, at denne skulle sørge for at bringe orden i sagerne. Han deltog selv i fællesmødet den 19. januar 2007. Det var på forhånd aftalt, at han skulle kigge forbi Baltic Workforce samme dag. Tomas forespurgte, om han fastholdt, at vikarerne skulle stoppe, hvilket han bekræftede. Elzbieta Rudzinska blev kaldt ind for at skrive opsigelserne, hvorefter han og Elzbieta kørte ud for at aflevere disse. Han overværede Elzbietas samtale med vikarerne. De spurgte, om det var en endelig beslutning, eller om han kunne stille dem noget andet i udsigt. Han tilkendegav, at virksomheden muligvis kunne være interesseret i at gøre brug af deres bistand til et projekt i Vejle senere på året. Vikarerne var kede af det. Han beklagede sig ikke over, at vikarerne havde rejst sagen om overenskomstmæssig aflønning. Han bad ikke vikarerne om at stoppe straks, men når de ikke skulle være der mere, var det i orden, at de gik.

Procedure

Klager har anført, at årsagen til, at de to polske vikarer blev bortvist fra pladsen, var deres indmeldelse i fagforeningen og det fremsatte krav om overenskomstmæssig aflønning. Det underbygges af den nære tidsmæssige sammenhæng mellem fællesmødet og bortvisningerne den 19. januar 2007. Det bekræftes endvidere af, at vikarerne med virkning fra den 1. januar 2007 så sent som den 18. januar 2007 havde underskrevet nye ansættelsesbeviser med en forventet ophørsdato den 30. juni 2007. Det kan endvidere lægges til grund, at projektet, herunder vikarernes opgaver, ikke var afsluttet på tidspunktet for bortvisningen. Bortvisningerne kom som en stor overraskelse for vikarerne, som havde fået indtryk af, at der i hvert fald var arbejde til dem frem til udgangen af marts måned 2007. Det er ikke dokumenteret fra indklagedes side, at der var driftsmæssige grunde til, at vikarerne skulle stoppe, og det må endvidere efter Henrik Grenwalds forklaring lægges til grund, at virksomheden efterfølgende indlejede andre polske vikarer til projektet i Brøndby.

Den nære tidsmæssige sammenhæng mellem fællesmødet og bortvisningerne har skabt en formodning for, at bortvisningerne var begrundet i kravet om overenskomstmæssig aflønning og dermed er sket i kamphensigt, jf. Arbejdsrettens dom af 13. oktober 1987 (ARD 1987.032, AT 1987 s. 125). Denne formodning er ikke blevet afkræftet.

De indklagede virksomheder har herved gjort sig skyldig i lockout eller overenskomststridig bortvisning i strid med hovedaftalens § 2 samt den indgåede overenskomst, alternativt organisationsfjendtlig adfærd i strid med hovedaftalens § 1 samt overenskomsten og dens forudsætninger. Steen Jørgensen El-installation må anses for hovedansvarlig, mens Baltic Workforce har pådraget sig et ansvar for medvirken i kraft af udarbejdelsen af opsigelserne med en begrundelse, der ikke var reel.

For så vidt angår bodens udmåling må der lægges vægt på, at de polske vikarer kom til at stå uden såvel arbejde som bopæl og derfor måtte rejse tilbage til Polen med dags varsel.

Klager har for så vidt angår de indklagede arbejdsgiverforeninger anført, at de senest på fællesmøder afholdt den 5. februar 2007 og 16. februar 2007 burde have anerkendt de hovedaftalestridige og overenskomststridige forhold.

Indklagede har for så vidt angår de virksomheder til støtte for frifindelsespåstandene anført, at bevisbyrden for, at virksomhederne har handlet hovedaftalestridigt eller overenskomststridigt, påhviler klager, og at klager ikke har løftet bevisbyrden.

Steen Jørgensen El-installations beslutning om at stoppe brugen af vikarer ved udgangen af uge 3 2007 var et led i en planlagt nedmanding på pladsen og var begrundet i, at der ikke var brug for vikarerne længere. Beslutningen havde derfor ikke nogen sammenhæng med den uoverensstemmelse, der blev behandlet på fællesmødet den 19. januar 2007. På det tidspunkt, hvor Steen Jørgensen besluttede, at de polske vikarer på ny skulle begynde at arbejde for virksomheden efter jul, vidste Steen Jørgensen, at der var indkaldt til fællesmøde om overenskomstmæssig aflønning, hvilket afkræfter enhver formodning om, at beslutningen om at stoppe brugen af vikarerne skyldes uoverensstemmelsen om overenskomstmæssig aflønning. De polske vikarer var i øvrigt ikke ansat i virksomheden, som derfor ikke havde pligt til at beholde dem længere end fra dag til dag. Steen Jørgensen El-installation kan under alle omstændigheder ikke opsiges, bortvise eller lockoute personer, der ikke er ansat i virksomheden.

Baltic Workforce havde efter ansættelsesaftalen ret til at afbryde ansættelsesforholdet med vikarerne fra dag til dag. Vikarbureauet var af økonomiske grunde nødt til at gøre brug af denne ret, da Steen Jørgensen, der på samme måde kunne afbryde samarbejdet med vikarbureauet uden varsel, meddelte, at hans virksomhed ikke længere havde brug for vikarerne. Opsigelserne var alene motiveret af meddelelsen fra Steen Jørgensen og var ikke begrundet i kamphensigt eller lockout. At vikarernes ansættelsesaftale ifølge sin ordlyd ophørte den 30. juni 2007 havde alene en administrativ og skattemæssig begrundelse.

For så vidt angår de indklagede arbejdsgiverforeninger har indklagede anført, at ingen af foreningerne rådgav eller bistod virksomhederne i forbindelse med hændelsen på arbejdspladsen den 19. januar 2007. De har på fællesmøderne kun forholdt sig til de oplysninger, som virksomhederne har afgivet, og disse oplysninger tegner et billede af hændelsesforløbet, der adskiller sig fra klagers opfattelse. Uanset om virksomhederne har handlet overenskomststridigt, kan arbejdsgiverforeningerne ikke pådrage sig organisationsansvar ved at støtte sig til det, virksomhederne har oplyst i en sag vedrørende en bevismæssig vurdering af de faktiske forhold.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Elektrikeroverenskomsten skal forstås således, at den skal efterleves også i forhold til vikarbureauvikarer, som udfører arbejde inden for overenskomstens faglige gyldighedsområde i virksomheder, der er bundet af Elektrikeroverenskomsten, og en arbejdsgiver, der er kollektiv arbejdsretligt bundet af overenskomsten, skal som bruger af vikarbureauvikarer sikre sig, at vikarbureauet i forhold til vikarerne efterlever Elektrikeroverenskomsten, jf. herved Arbejdsrettens dom af 11. januar 2006 i sagerne A2004.229 og A2004.865 (AT 2006 s. 26) og faglig voldgifts afgørelse af 27. august 2002 (Bravida).

Steen Jørgensen El-installation er via medlemskab af TEKNIQ Installatørernes Organisation omfattet af Elektrikeroverenskomsten, og det arbejde, som Slawomir Nowak og Slawomir Stasiak som indlejede vikarer udførte for virksomheden var ubestridt omfattet af overenskomstens faglige gyldighedsområde. Virksomheden var derfor forpligtet til ikke at foretage handlinger i strid med overenskomsten i forhold til de indlejede vikarer.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at Steen Jørgensen El-installation den 19. januar 2007 foranledigede, at de fra Baltica Workforce indlejede elektrikervikarer, Slawomir Nowak og Slawomir Stasiak fra Polen, med øjeblikkelig virkning blev sat fra arbejdet på pladsen i Brøndby, og det findes efter bevisførelsen godtgjort, at dette udelukkende var begrundet i det forhold, at de to vikarer havde meldt sig ind i Dansk El-forbund, og de på det tidligere samme dag afholdte fællesmøde klargjorde konsekvenser heraf for virksomheden. Arbejdsretten har herved tillagt det betydning, at de to vikarers arbejde blev bragt til ophør dagen efter, at de skrev under på "Job assignment"-aftaler om fortsat beskæftigelse hos Steen Jørgensen El-Installation indtil 30. juni 2007, at Steen Jørgensen ifølge Elzbieta Rudzinska den 19. januar 2007 over for Baltic Workforce angav, at årsagen til, at de to skulle stoppe var, at de kostede for meget – ikke at det arbejde, de var antaget til at lave, var af enklere art og færdigt – at det efter Henrik Grenwalds forklaring ikke er udelukket, at virksomheden kort efter gennem et andet vikarbureau indlejede polske elektrikere til arbejder på pladsen i Brøndby, og at de to afskedigede af sjakformanden havde fået at vide, at de skulle arbejde til udgangen af marts 2007 på pladsen i Brøndby og derefter på en anden plads.

Det skyldes således alene et organisationsfjendtligt motiv, at Steen Jørgensen El-installation bragte vikarforholdene til Baltic Workforce til omgående ophør og derved foranledigede de to vikarers ansættelse bragt til omgående ophør. Arbejdsretten finder, at en sådan organisationsfjendtlig indstilling hos den vikarbrugende virksomhed Steen Jørgensen El-installation under hensyn til betydningen heraf for de af vikarbureauet Baltic Workforce foretagne afskedigelser, må anses for bodspådragende for vikarbrugervirksomheden på samme måde som ved dennes afskedigelse af egne ansatte på grund af disses organisationstilknytning.

Arbejdsretten finder, at Steen Jørgensen El-installation herefter bør idømmes en bod på 50.000 kr.

TEKNIQ Installatørernes Organisation har ikke bistået Steen Jørgensen El-installation i forbindelse med begivenhederne den 19. januar 2007. Det er ubestridt, at TEKNIQ på fællesmødet den 5. februar 2007 alene har støttet sig til de oplysninger, som virksomheden har afgivet, herunder oplysningen fra Steen Jørgensen om, at vikarbureauet allerede før den 19. januar 2007 havde informeret ham om, at de to forbundsmedlemmer ikke kunne fortsætte på pladsen. En arbejdsgiverforening kan ikke ved på et fællesmøde undlade at anerkende et hovedaftalestridigt forhold på vegne af en af sine medlemsvirksomheder vedrørende et forhold, hvis faktum et omtvistet, pådrage sig et organisationsansvar ved at støtte sig til oplysninger, som virksomheden har afgjort, og som ikke uden videre kan tilsidesættes som urigtige. TEKNIQ frifindes derfor for den nedlagte bodspåstand.

Baltic Workforce opsagde de to polske vikarer i umiddelbar forlængelse af, at Steen Jørgensen havde meddelt, at hans virksomhed ikke længere ville benytte vikarerne. Det må lægges til grund, at opsigelserne af de to vikarer alene skete som en nødvendig konsekvens af Steen Jørgensens meddelelse, idet Baltic Workforce ikke havde andet arbejde at udsende dem til, og at det skete imod vikarbureauets ønske, idet vikarbureauet havde en økonomisk interesse i at fortsætte samarbejdet. Herefter, og der ikke i øvrigt er godtgjort noget grundlag for at fastslå, at Baltic Workforce skulle have handlet overenskomst- eller hovedaftalestridigt, frifindes denne virksomhed for den nedlagte bodspåstand.

Allerede af den grund frifindes tillige indklagede Dansk Erhverv.

Thi kendes for ret:

Steen Jørgensen El-installation A/S, Skagen, skal til Dansk El-Forbund betale en bod på 50.000 kr.

Baltic Workforce ApS, TEKNIQ Installatørernes Organisation og Dansk Erhverv frifindes.

I sagomkostninger skal Steen Jørgensen El-installation A/S betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom.

Børge Dahl